

Рішення спеціалізованої вченої ради про присудження ступеня доктора філософії

Спеціалізована вчена рада ДФ 70.895.078 Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова, м. Хмельницький, прийняла рішення про присудження **Римшин Тетяні Анатоліївні** ступеня доктора філософії з галузі знань 08 Право за спеціальністю 081 Право на підставі прилюдного захисту дисертації – **«Кримінально-правова охорона прав дітей, пов'язаних з наданням медичної допомоги».**

«10» березня 2026 року.

РИМШИН Тетяна Анатоліївна, 1994 року народження, громадянка України. Освіта вища: у 2018 році з відзнакою закінчила магістратуру юридичного факультету Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова за спеціальністю «Право», здобула кваліфікацію магістр права.

З березня 2024 року до тепер працює юрисконсультком (радником юридичним) комунального некомерційного підприємства «Хмельницький обласний протипухлинний центр» Хмельницької обласної ради.

Аспірантка Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова. Дисертацію виконано у Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова, м. Хмельницький.

Наукова керівниця – НІКІФОРОВА Тетяна Іванівна, кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри кримінального права та процесу Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова.

Здобувачка має 10 наукових публікацій, зокрема: три наукових статті в наукових виданнях, що включені до переліку наукових фахових видань України, сім тез доповідей на наукових конференціях, одна теза доповіді на круглому столі:

1. Римшин Т. А. Незаконне скорочення мережі державних та комунальних закладів охорони здоров'я. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2024. № 3 (21) С. 761–776.

2. Римшин Т. А. Кримінальна відповідальність батьків та інших осіб, що здійснюють догляд, за незабезпечення дитини належною медичною допомогою. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. № 2. С. 319–323.

3. Римшин Т. А. Застосування пробаційного нагляду за професійні правопорушення медичних працівників. *Європейські перспективи*. 2025. Вип. 3. С. 73–78.

4. Римшин Т. А. Правовий аспект надання медичної допомоги дітям, постраждалим від сексуального насилля. *Актуальні проблеми юридичної науки: збірник тез Міжнародної науково-практичної конференції*

«Двадцять перші осінні юридичні читання» (м. Хмельницький, 6 жовтня 2022 року). Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, м.Хмельницький, 2022. С. 303–305.

5. Римшин Т. А. До питання поняття медичної допомоги. *Роль і значення Основ законодавства України про охорону здоров'я для системи охорони здоров'я і забезпечення прав людини*: збірник наукових статей. Упорядники: І.Я. Сенюта, Х. Я. Терешко. Львів: ЛОБФ «Медицина і право», 2022. С. 70–73.

6. Римшин Т.А. Кримінальна відповідальність за порушення права особи на безкоштовну медичну допомогу. *Управлінські та правові засади забезпечення розвитку України як європейської держави*: збірник тез XXVII щорічної звітної наукової конференції науково-педагогічних працівників, докторантів та аспірантів Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова: (м. Хмельницький, 10 березня 2023 року). Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, м. Хмельницький, 2023. С. 67–69.

7. Римшин Т.А. Право дитини на відмову від медичного втручання. *Управлінські та правові засади забезпечення розвитку України як європейської держави*: збірник тез XXVIII щорічної звітної наукової конференції науково- педагогічних працівників, докторантів та аспірантів. (м. Хмельницький, 19 березня 2024 року). Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, м. Хмельницький, 2024. С. 35–38.

8. Нікіфорова Т. І., Римшин Т. А. Кримінальна відповідальність за неналежне надання косметологічних послуг. *Теоретико-прикладні проблеми юридичної науки на сучасному етапі реформування кримінальної юстиції*: збірник тез Міжнародної науково-практичної конференції (м. Хмельницький, 26 травня 2023 року). Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова. Хмельницький, 2023. С. 19–22.

9. Римшин Т.А. Скасування Господарського кодексу України в аспекті медичної реформи. *Управлінські та правові засади забезпечення розвитку України як європейської держави*: збірник тез XXIX щорічної звітної наукової конференції науково-педагогічних працівників, докторантів та аспірантів . (м. Хмельницький, 27 березня 2025 року). Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова. Хмельницький, 2025. С. 81–83.

10. Римшин Т. А. Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю як покарання за професійні медичні кримінальні правопорушення. *Теоретико-прикладні проблеми юридичної науки на сучасному етапі реформування кримінальної юстиції*: збірник тез Міжнародної науково-практичної конференції (м. Хмельницький, 30 травня 2025 року). Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова. Хмельницький, 2025. С. 73–75.

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради та присутні на захисті фахівці:

Рецензент – КРУШИНСЬКИЙ Сергій Антонович, кандидат юридичних наук, професор, завідувач кафедри кримінального права та процесу Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова. Виступ позитивний із зауваженнями:

«1. В дисертації авторка вказує на проблему невідповідності положень ст. 16 Основ законодавства України про охорону здоров'я ч. 3 ст. 49 Конституції України щодо того, що існуюча мережа державних і комунальних закладів охорони здоров'я не може бути скорочена. У цьому контексті акцентовано увагу на відсутності судової практики за ч. 2 ст. 184 КК України, що авторка пов'язує, серед іншого, з *«відсутністю реального суб'єкта кримінального правопорушення»*. Таку думку авторка обґрунтовує тим, що повноваження щодо збереження наявної мережі закладів охорони здоров'я мають різні органи та структури, а рішення щодо безпосереднього скорочення мережі приймається органами місцевого самоврядування на сесіях (колегіально) через ухвалення рішення про ліквідацію або реорганізацію шляхом злиття чи приєднання закладів охорони здоров'я. За таких обставин визначення конкретного суб'єкта кримінального правопорушення є практично неможливим.

З таким твердженням повністю погодитись складно. Навіть якщо рішення щодо скорочення мережі державних і комунальних закладів охорони здоров'я (шляхом ліквідації або реорганізації) приймається колегіально, за ним стоять конкретні особи. Якщо, наприклад, депутати місцевої ради всупереч ч. 3 ст. 49 Конституції України голосують за скорочення мережі комунальних закладів охорони здоров'я, це цілком *«реальні»* суб'єкти кримінального правопорушення.

2. Здобувачка пропонує криміналізувати невиконання спеціальних обов'язків щодо охорони життя та здоров'я дітей (ст. 137-1 КК):

- ч. 1: неповідомлення органів опіки та піклування про відмову законного представника дитини від медичної допомоги, якщо така відмова може мати тяжкі наслідки для життя та здоров'я дитини, вчинене лікарем, який отримав таку відмову;

- ч. 2: невиконання або неналежне виконання професійних обов'язків щодо виявлення та реагування на випадки (можливі випадки) насильства щодо дитини чи іншого жорстокого поводження.

По-перше, якщо в ч. 1 запропонованої статті чітко визначений спеціальний суб'єкт кримінального правопорушення (лікар), то в ч. 2 такої вказівки немає. По-друге, в ч. 1 запропонованої статті вживається термін *«тяжкі наслідки»* без подальшого розкриття його змісту. Зважаючи на те, що авторка пропонує примітку до ст. 137 КК України, в якій розкриває зміст *«тяжких наслідків»*, можливо її варто поширити і на запропоновану ст. 137-1 КК України.

3. Авторка пропонує сформулювати диспозицію ч. 1 ст. 184 КК України у такій редакції: «Вимога або пропозиція працівника суб'єкта господарювання, який здійснює медичну практику або фізичної особи-підприємця, що здійснює господарську діяльність з медичної практики, висловлена в будь-якій формі, оплатити в будь-якій формі медичні послуги (в т.ч. реабілітаційні), придбати лікарські засоби, медичні вироби, вироби медичного призначення, які вже оплачені (будуть оплачені/ повинні бути оплачені) з інших джерел та, відповідно до законодавства, повинні бути безоплатними для отримувача таких послуг».

Видається, що таке формулювання є дещо перенавантаженим. Ключовим тут є «вимагання» оплати за медичні послуги / товари, які відповідно до законодавства для пацієнта є безоплатними. З огляду на це, видається доцільним видалити із запропонованого формулювання фразу *«вже оплачені (будуть оплачені/ повинні бути оплачені) з інших джерел»*, оскільки вона жодним чином не несе юридично значимого змісту».

Рецензентка – ПЛИСЮК Наталія Миколаївна, кандидатка юридичних наук, доцентка, професорка кафедри кримінального права та процесу Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова. Виступ позитивний із зауваженнями:

«1. Дисертантка стверджує, що наявні в Україні пробаційні програми не забезпечують належного корекційного впливу на осіб, які вчиняють кримінальні правопорушення, пов'язані з неналежним виконанням професійних обов'язків або обов'язків по догляду за дитиною. Обґрунтовується необхідність створення та пропонуються проекти пробаційних програм «Відновлення професійної відповідальності» та «Відповідальне батьківство». Проте, гарантії впровадження, ефективності та дотримання таких програм авторкою не зазначаються.

2. В дисертації здобувачка стверджує, що права дітей у сфері охорони здоров'я потребують особливої уваги та захисту, але разом із цим обґрунтовується доцільність застосування пробаційного нагляду у поєднанні з цільовими корекційними програмами за вчинення кримінальних правопорушень, передбачених ст.ст.135 та 166 КК України, що є надто м'яким покаранням за вчинення залишення в небезпеці та злісного невиконання обов'язків по догляду за дитиною або за особою, щодо якої встановлена опіка чи піклування. Така думка видається сумнівною та потребує додаткової аргументації, адже таке пом'якшення відповідальності може призвести до збільшення кількості вчинення цих кримінальних правопорушень.

3. В роботі варто було б дослідити питання про кримінально-правові заходи протидії порушенню права на безоплатну медичну допомогу дітям з огляду на законодавство та практику держав Європейського Союзу, які могли б стати ефективними в Україні».

Офіційний опонент – ПУНДА Олександр Олегович, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри права Хмельницького національного університету. Виступ позитивний із зауваженнями:

«1. У дисертації відсутній загальноприйнятий підрозділ, присвячений аналізу стану дослідження проблеми кримінально-правової охорони прав дітей, пов'язаних з наданням медичної допомоги. Доцільним видається чітке структурування наукового доробку інших дослідників шляхом окреслення питань, які вже достатньо розкрито в юридичній науці, а також тих аспектів, які потребують подальшого дослідження або які ще не ставали предметом наукових розвідок.

2. Хоча здобувачка і вивчала досвід зарубіжних країн щодо кримінально-правової охорони прав дітей, що є предметом дослідження, все ж слід визнати, що такий аналіз є дещо фрагментарним та неповним. Доцільним є проведення більш глибокого аналізу в цьому аспекті з метою з'ясування механізмів кримінально-правової охорони, які можуть бути запозичені для вдосконалення національного законодавства.

3. Дискусійною є пропозиція авторки щодо тотожного тлумачення права потерпілого на примирення в рамках звільнення від кримінальної відповідальності на підставі ст. 46 КК України та під час укладення угоди про примирення, адже правова природа даних інститутів різна, що підтверджується, зокрема, позицією Верховного Суду.

4. Посилання авторки на результати проведеного анонімного опитування, які, незважаючи на їх наукову цінність, не були в повному обсязі інтегровані в основний текст дисертації (Додаток Л)».

Офіційна опонентка – ЛИТВИН Наталія Анатоліївна, докторка юридичних наук, професорка, професорка кафедри службового та медичного права Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Виступ позитивний із зауваженнями:

«1. Авторка обґрунтовано звертає увагу на необхідність розмежування медичних і немедичних реабілітаційних послуг, а також визначення кола фахівців, уповноважених на їх надання, і вимог до їх кваліфікації та компетентностей (стор. 39 роботи). Водночас у роботі зазначені положення переважно мають декларативний характер, оскільки не супроводжуються конкретизованими пропозиціями щодо механізмів їх нормативного закріплення та практичної реалізації, зокрема з урахуванням рівня правового регулювання (законодавчого чи підзаконного) і можливих кримінально-правових наслідків порушення відповідних вимог. Більш чітка деталізація цих аспектів сприяла б посиленню прикладної спрямованості дослідження.

2. Аналізуючи правову природу специфікацій та умов закупівлі медичних послуг у межах програми медичних гарантій, авторка слушно зазначає, що такі вимоги формально не є стандартами у сфері охорони здоров'я, однак фактично їх виконання є обов'язковою передумовою отримання закладами охорони здоров'я державного фінансування, що

зумовлює необхідність удосконалення порядку їх формування та затвердження (стор.43-44 роботи). Водночас у роботі відповідні положення мають переважно констатувальний характер, оскільки не запропоновано конкретної моделі визначення компетентного органу, механізмів погодження або затвердження таких специфікацій та умов, а також не розкрито можливі кримінально-правові наслідки порушення або неналежного виконання зазначених вимог. Подальша розробка цього питання в прикладному та інституційному вимірах сприяла б більшій визначеності правового статусу зазначених інструментів у системі охорони здоров'я.

3. Потребує додаткового обґрунтування позиція авторки щодо доцільності відмови від теоретичного розмежування кримінальної відповідальності, покарання та інших заходів кримінально-правового характеру і використання узагальнювального поняття «заходи кримінально-правового характеру» при аналізі наслідків учинення кримінальних правопорушень (стор. 163-164 роботи). З огляду на дисертаційний рівень дослідження, а також різний правовий статус суб'єктів кримінальних правопорушень, що посягають на права дітей, пов'язані з наданням медичної допомоги, навіть стислий концептуальний аналіз зазначених категорій дозволив би чіткіше окреслити межі кримінально-правового впливу та підвищити методологічну визначеність дослідження.

4. Поділяючи прагнення авторки обґрунтувати превентивну природу додаткового покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю та використання для цього судової практики у справах про кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації транспорту (стор. 190-191), водночас варто зауважити, що у роботі недостатньо розкрито відмінності між механізмами реалізації такого покарання у транспортній та медичній сферах. З огляду на специфіку незаконної лікувальної діяльності, її латентний характер і складність контролю за фактичним дотриманням заборони, додаткового обґрунтування потребує перенесення відповідної судової логіки на сферу медичної діяльності. Урахування цих аспектів дозволило б підвищити переконливість пропозиції щодо доповнення санкції ст. 138 КК України додатковим покаранням у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю».

Голова ради – НАЛУЦИШИН Віктор Володимирович, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри кримінального права та процесу Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова. Виступ позитивний із зауваженнями:

«Варто було для повноти картини дослідити зарубіжний досвід з вказаної проблематики і висловити пропозиції щодо імплементації в національне законодавство».

Результати голосування:

«За» 5 членів ради,
«Проти» **НЕМАЄ**.

На підставі результатів відкритого голосування спеціалізована вчена рада присуджує **РИМШИН Тетяні Анатоліївні** ступінь доктора філософії з галузі знань 08 Право за спеціальністю 081 Право.

Голова спеціалізованої
вченої ради ДФ 70.895.078

Віктор НАЛУЦИШИН